

BİLİM KÜLTÜR VE EĞİTİM

Kurumsal hafıza ve dijital dönüşüm süreci

Dr. Leman Kuzu

Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fakülte Sekreteri

Bilgi, kurum için ekonomik değer sağlayan son derece değerli bir stratejik hafıza olarak kabul edilmektedir. Rekabet ortamında, başarıyı sağlamak için bilgiyi verimli bir şekilde yönetme becerisine sahip olunması gerekmektedir. Bilgiye önem veren ve yeni teknolojilere hızlı adapte olabilen işletmelerin piyasalardaki iş hacmi artmış, tüketici taleplerinde önemli değişiklikler olmuş, ürünlerin veya hizmetlerin sunulmasında yeni uygulamalar gündeme gelmiştir. Dolayısıyla sürekli gelişen bu tür yenilikler faaliyet girdi ve çıktılarının daha fazla artmasına ve artan faaliyet bilgilerinin hızlı kayda geçirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyacı karşılamak üzere yazılım işletmeleri faaliyet verilerinin kaydedilmesi ile ilgili yeni programlar oluşturarak Kurumsal Hafıza'nın kayıtlarının daha sağlıklı yapılmasına destek olmuşlardır. Dolayısıyla bir taraftan teknolojik yenilikler işletmelere birçok avantaj sağlamanın yanı sıra faaliyet sonuçlarının, yararlanacakları bilgilerin sistematik bir şekilde toplanmasını ve daha sonra kullanmak üzere kurumsal hafıza ile ilgili verilerin depolanmasını daha kolay hale getirmiştir.

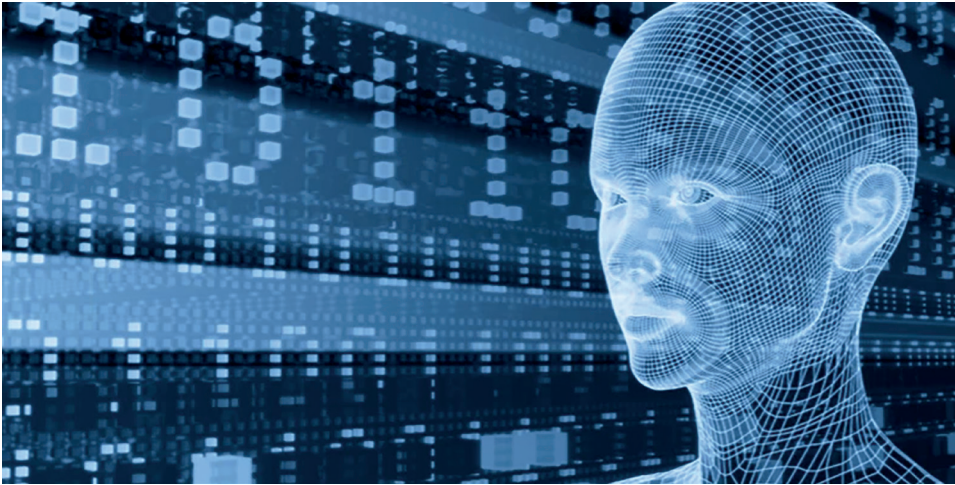
Bilgi Teknolojileri (BT), Bilgi Yönetimi (BY) inovasyonunu mümkün kılan ve muhtemelen daha geniş bir BT destekli dönüşüme izin veren kilit bir faktörü temsil etmektedir. «Bilim Çağı»ndan Bilgi Çağı'na geçiş, bilgi yoğun organizasyonlarda, bilgiye dayalı bir kültürün geliştirilmesine neden olmuştur. Dijital Teknoloji (DT), yalnızca teknolojileri ve iş modellerini değil, aynı zamanda liderlik, strateji, yapılar, süreçler, kurumsal hafıza ve kültür açısından organizasyonel değişiklikleri de içeren daha bütünsel ve kapsamlı bir kavramdır. Bilgi yönetimi işlevi, dijital çağda internetin ve bilgi teknolojilerinin iş yapmanın tüm yönlerine yayılmasıyla yenilenmiştir. Ayrıca, geçmiş literatüre bakıldığında, BY, öncelikle büyük şirketlerin incelenmesine odaklanan kapsamlı teorik ve ampirik araştırmalara konu olmuştur.

Bir işletmenin sahip olduğu bilgi stoku, başarılı bir di-

jital dönüşüm geliştirme şansını artırmaktadır. Teknolojiler, kolektif bilgiyi paylaşılan bir ortamda bütünleştiren sağlam bir KH'nın oluşturulmasına yardımcı olabilir. Bu kapsamda, Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT), özellikle de BY sistemleri, bilgi standardizasyonu, bilgi aktarımı ve yeniden tasarlanmış faaliyet akışları gibi birçok süreç teknolojiler sayesinde kurumsal hafıza altyapısının oluşmasına önemli destekler sağlamaktadır.

Kurumsal hafızanın amacı

Kurumsal hafıza (KH) karar alma aşamasında, geçmişte elde edilen bilgilerle, gelecekte yapılacak işlerin karşılaştırmasını yapmayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla etkin kararların alınmasında ve verimli faaliyetlere yön veren örgütsel öğrenmenin elde edilmesinde, bir araç görevi görmektedir.

mektedir. Etkili bir KH sisteminin, KH'nın oluşmasını sağlayan özelliklere sahip olması gerekmektedir. KH'nın işlevleri; bilgiyi elde etmek, saklamak, geri almak, analiz etmek ve değerlendirmektir. Bu nedenle KH, bilginin toplanması ve korunması için bir araç olarak görülmemelidir.

Depolanan bilgi ve verimlilik

Yapılan birçok araştırma ve çalışma, KH'nın, kurumlara fayda sağladığı görüşünü destekler niteliktedir. KH'nın etkin kullanımı ile kurumlar, tekrarlanan sorunları önceden fark ederek ve geçmiş tecrübelerinden faydalanarak, çözüm sürecini hızlandırmaktadırlar. Aynı zamanda, depolanan bilgi, beceri ve rutinleri otomatik işleyerek, performans verimliliğinin artmasına katkıda bulunmaktadır. Kurumlarda kullanılan ve üretilen bilginin, bir amaca ve değere sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle faaliyetler, elde edilen bilgilerle şekillendirilmelidir. Dolayısıyla des-

Dijital Teknoloji (DT), yalnızca teknolojileri ve iş modellerini değil, aynı zamanda liderlik, strateji, yapılar, süreçler, kurumsal hafıza ve kültür açısından organizasyonel değişiklikleri de içeren daha bütünsel ve kapsamlı bir kavramdır.

tekleyici kültür anlayışını benimseyen kurumlar, farklı alanlardan bilgiyi tekrar toplayarak, yeni durumlar için çözümler yaratabilirler. Bu bağlamda, bilgiyi üretme, düzenleme, depolama, dağıtma ve erişimi, KH'nın kullanım aşamalarını kapsamaktadır.

Kurumsal hafıza (KH) geçmişten gelen "denenmiş ve test edilmiş" politikaların yeniden ortaya çıkmasını ve küçük değişikliklerle yeniden kullanılmasını sağlamaktadır. Benzer şekilde, geçmişin geleceği kısıtladığını savunan kurumsalcılık ve politika bağımlılığı üzerine artık köklü teorik perspektifler bulunmaktadır. Kurumsalcılığın daha aktör merkezli varyantlarının son zamanlarda ortaya çıkması, fikirler ve söylem yoluyla değişim yaratmada aktörlerin gücünü ön plana çıkarmakta ve hükümetteki bireylerin işlerini nasıl algıladıklarına şekil vermektedir. Bu durum KH çalışmalarını için özel bir önem taşımaktadır. İster aktörlerin bilinçli eylemliliği isterse daha resmi bir kurumsal yapı aracılığıyla olsun, kurumların hatırladıkları gelecekteki görevlerini çerçeveleme biçimlerini etkiler.

Dijital açık ve örtük bilgi

Kurumsal hafıza aracılığıyla edinilen bilgi iki türdür: bunlar açık (kodlanmış) ve örtük şeklindedir. Açık bilgi, dijital havuzlar şeklinde bilgisayarlarda depolanarak ya da kağıt üzerinde belgelenerek kurumsal bir varlık haline geldiğinden şirket üyeleri tarafından kolayca erişilebilir. Örtük bilgi ise bireylerin inançlarında, algılarında, normlarında ve eylemlerinde gizlidir. Saklanabilmesi için açık bilgiye dönüştürülmesi gerekmektedir. Açık bilgi, sözlü olarak açıklanabilen veya kolayca yazıya dökülebilen bilgidir. İşletmeler sürdürülebilirliklerini sağlayabilmek için açık ve örtülü bilginin elde edilmesi, depolanması ve bilgilerin güncellenmesine yönelik faaliyetleri sürekli hale getirmelidir. Örtük bilgi, belirli bir bilginin başkaları için kullanılabilir hale getirilmesinin imkansızlığı gibi farklı nedenlerden dolayı açık hale getirilemeyen bilgidir.

KAYNAKLAR

Del M. Giudice, and Della M. Peruta, (2016), The Impact of IT-Based Knowledge Management Systems on Internal Venturing and Innovation: a Structural Equation Modeling Approach to Corporate Performance, *Journal of Knowledge Management*, 20(3), pp. 484-498, p. 486.

Gregory Vial, (2019), Understanding Digital Transformation: A Review and a Research Agenda, *Journal of Strategic Information Systems*, 28(2), pp 118-144. p. 1-69, p. 3.

